

Háborúban született testvér

A háború szétszakít, a háború összeforraszt. Vése 1991-1997. között egy szerémi falu otthona lett, s most ez a falu a testvére lesz. Kórógyi há-
lája leírhatatlan, mond-
ják a véseiek, akik a mi-
nap meglátogatták az
egykori menekülteket,
akiknek házat, hazát ad-
tak a tomboló délszláv
polgárháború, az etnikai
tisztogatások, tömegm-
szárlások vérzivataros
évéiben.

**Nemzetiségek
1991-ben**
magyar: 603
horvát: 89
jugoszláv: 21
ismeretlen: 10
szerb: 9
crna-gorai: 1
szlovén: 1
német: 1

1991. szeptember 24-én, egy átlagosnak induló nap estjén a kultúrban gyűlték össze a kis kelet-szlavóniai falu lakói, lehetnek vagy 6-700-an. Torokszorító pillanat volt. A falu első embe-
re felment a pódiumra, és nehéz bejelentést tett: há-
ború van, menekülniük kell
szülőföldjükről. Persze
nemcsak Kórógy, s számos
magyarlakta település,
egész Jugoszlávia megboly-
dult. Tízzezrek váltak föld-
önfutóvá, öldöklés, erő-
szak, terror lett úrrá a bal-
kán népei, szerbek, horvá-
tok, muzulmánok, s a tehe-
tetlen áldozattá vált magya-
rok között.

Másnap menekültek
hosszú konvoja indult el a
bizonytalanba, házaikat, jó-
szágait, életük minden ad-
digi értelmét hátrahagyva
vették nyakukba a nagyvilá-
got. Traktoraikon idősek,
gyermek, asszonyok, te-
kintetükben a félelem, a bi-
zonytalanosság. A háború a
szlavóniai szigetmagyarság
szép falujának, Kórógyinak a
névét a pusztulás, a meg-
semmisülés metaforájává

tette. Magyarország befoga-
dó ország lett, a 420 első me-
netben elindult Kórógyi nagy
része Zánkára került. A
Jugoszláv Néphadsereg és a
szerb szabadszeregek ne-
héztüzérségi támadása után
a falu védelme lehetetlenné
vált, és a hátralévő lakosság
- 128 kórógyi - szeptember
29-én menekülni kényszer-
ült. Hamarosan a legtöbben
Vésére kerültek, s hat-hét
évig a kis somogyi község
lett a hazájuk. Egy mene-
kültkamp, amely korábban
almaszedő diákok nyári ot-
thona volt. Itt éltek, többen
dolgozhattak is, a gyerekek
iskolába jártak: mindannyi-
an tiszteletbeli véseiek let-
tek. Néhányan az örök nyu-
galmat is itt találták meg, be-
tegségben, öregségben, bal-
esetben elhunyt horvátok,
magyar tudattal, magyar
földben nyugszanak. Gyer-
mekük születtek, volt, aki
hallgatóként ünnepelhette az
anyaország diákjait.

1996-97-ben többéves
pokoltűz aludt ki, a diplo-
mácia asztalán megkötött
a békeszerződés. 1997. má-
sodik felében a menekültek

A kórógyi magyarság ezeregy száz éve

Árpád-kori magyar település Kelet-Szlov-
niában, Eszék-Vinkovci-Vukovár három-
szögében. A magyarok letelepedését az
Alsó-Valkó közötti térségben a már akkor
is ott lakó szlávok mellé a jugoszláv törté-
neírás a IX. század végére helyezi. Van
olyan okmány, amely Kórógy magyarjait
későárvan maradványának tekinti. A régi ir-
atok Kórógyról 1290-től tesznek említést,
mint Castrum Kourugy, castrum Korong,
ultra fluvium Drawe. A castrum a közép-
korban katonai tábor, az ultra fluvium
Drawe Dráván túli Kórógyot, katonai tá-
bor jelentett. Ekkor már a Kórógyi neme-
si család birtokában van Kórógyvár a kör-
nyező jobbágyfalvakkal együtt. A falu ha-
gyományosan a mezőgazdaságból él,
1948-ban alakult meg a szövetkezet, s itt
épült az északi járás első emeletes szövet-
kezeti otthona. A kórógyi az egyetlen telje-
sen magyar nyelvű iskola Horvátország-
ban, s az idén 444 éves fennállását ünne-
pli. Kórógyot három szerb és két horvát fa-
lu övezi: Palacs és Szilas lakossága 1919-
20-ban telepedett a közeli termőföldre.
A kórógyiak jó viszonyban voltak velük,
földművelésre tanították őket, rokoni, ba-
ráti szálak alakultak ki közöttük. 1991-ig.

több csoportban indultak
haza. Volt, aki rövest visz-
szatért, hiszen lerombolt
házat, életre alkalmatlan
környezetet talált maga kö-
rül. Októbertől megkezdtek
az aknamentesítést, s az új-
jépitést. A 748 szétszóró-
dott kórógyiból 398-an már
hazatértek szülőföldjükre.

1999 nyara. A véseiek,
örömmel fogadva a hivatalos
meghívást, felkerekedtek, s
45-en elutaztak Kórógyra. A
focicsapat, a képviselőtestü-
let, a tűzoltó-, vöröskereszt-
és faluszéptő egyesület, az
egyházközség tagjai.

Leírhatatlan volt a fo-
gadattás, először megkövül-
ten álltunk egymással
szemben: akiket sokáig el-
keseredve, menekülteket
ismertünk meg, akiknek
szeretteit elragadta a hábo-
rú, most békében, otthona-
ikban fogadtak bennünket -
mondja Bertók László vései

Kórógyiak, akik nem térhettek haza...

Rapcsák Mária, Izsák Mária, Fábán János, Pozsár
Dániel, Tóth-Turcsák István, Kismartin Dávid,
Madenic Borbála, Deák Róbert és Mezei József - 9
kórógyi, akit Vésén ért utól a halál. Róbert balesetben
vesztette életét, a többiek idős, beteg emberek voltak.

polgármester. - Aztán egy-
más nyakába ugrottunk, s
ők rendkívül hálásak vol-
tak, két nap alatt szerették
volna viszonzni mindazt,
amit a magyaroktól, tőlünk
kaptak 5-6 éven keresztül.

Magyarországon a foci
révén kerültek közel egy-
máshoz az otthon adó és
az otthonra talált magya-
rok. A meccsek utáni nagy
beszélgetésekből barátság-
ok születtek. Ezúttal is
meg volt a derbi, s testvérie-
sen osztoztak a gólokon: a
Vése SE 1:1-et játszott a
Kórógyi Győzelemmel. A
„hivatalos” programban a
somogyi küldöttség mego-
szorította a háború kórógyi
áldozatainak kopjafáját, s
szó esett a testvérkapcsolat-
ról is. Vésének még nincs
partnertelepülése, s most a
250 kilométerre lévő
Kórógyban találta meg en-
nek lehetőségét. A háború
akarta így.

Kórógyot kirabolták,
tönkre tették, házaikat le-
rombolták, s ami megma-
radt, azokon a szerb önkény-
uralmi jelképek emlékeztet-
nek bennünket a pusztítás
éveire - fogalmazott Kel Jó-

sef kórógyi polgármester,
Tordinci János elnöke.

Az Újjáépítési Minisztéri-
um támogatásával a házak
háromnegyedét már felújít-
tották. A családfe 35, a csa-
ládtagnak további 10-10 négy-
zetméterre kaptak pénzt.
Kórógy 239 háztartásából
221-re adtak be felújítási ké-
relmet, fele az I-II. károsodá-
si kategóriába tartozik.

Kórógy újrakezdte az éle-
tét. Az Ady Endre Művelő-
dési Egyesület, a Győzelem
labdarúgócsapat, a vadász-
és az önkéntes tűzoltóe-
gyesület jelenti az élni aka-
rás kis szigetét. Ma már
nem a háborúról beszélnek,
hanem az életéről, a várható
termésről, a fociról, s a
vesszőfonásról. Egy kórógyi
asszonynak vései fűzfá-
vesszőt kell küldeni, mert
abból lehet csak igazi kosa-
rakat fenni. A vései tanárhá-
zaspár, Nagy Gábor és fele-
seje annál a lányánál lakott,
akik a háború idején tanít-
tattak az iskolában.

Kórógy felejt, s közben
emlékezik. Új történelem-
könyvet ír, amiben hét év -
távol Szlavóniától - örök
memento. Balassa Tamás

Életmentő fűttség

A vasút-út kereszteződések
előtt úgynevezett fűttségoszlop
jelzi a mozdonyvezetőnek,
hogy dudálva figyelmeztesse
a síneken átkelőket. Szá-
mos, emberéleteket követelő
baleset bizonyítja, hogy ez
inkább már csak hagyomány,
s nem a biztonságot garantáló
megoldás. Demény Rezső
kaposvári mérnök olyan mű-
szaki megoldást dolgozott
ki, amellyel megelőzhető lett
volna a pörbolyi vagy akár a
kutasi tragédia.

Demény Rezső mérnök-felaláló
n véhez számos már hasznosít-
ott szabadalom és új műszaki
eljárás kapcsolódik. Ezek közül
a biogáz erőtűvek ismert rend-
szerét továbbfejlesztő, s főként
az agrárüzemeknek filléres

Somogyi Hírlapban is beszámol-
tunk. Cikkünk nyomán több,
a biogáz hasznosítani kívánó
kezdeményezés is született. A
nagyberényi Oázis szálloda és
üdülőfalu áramellátását például
a tulajdonos bioenergiával kí-
vánja megoldani. Érdeklődik e
tervek iránt Som és Nagyberény
önkormányzata is, amelyek pá-
lyázati forrásból a kommunális
szennyvíz hasznosításával nyer-
hetnének elektromos energiát.
Egy magyar származású német
vállalkozó befektetni is kész,
hogy az első somogyi referen-
ciatelep elkészüljön. Az első-
ként lépő agrárgazdaság 50 szá-
zalékos állami támogatással is
számolhat. Úgy látszik Demény
Rezsőnek jóval nehezebb lesz
elfogadtatnia és az alkalmazásig
eljuttatnia egy másikat, - s talán

szaki megoldását. Egy biztonsá-
gi rendszerről van szó, amely az
autók vezetőit figyelmeztetné a
közelgő vonatra.

A pörbolyi tragédia óta fo-
galkoztat ez a kérdés. Megoldási
javaslatom voltaképpen egyszer-
ű. A mozdonyokba egy kis rádió
jeladót kell felszerelni, amelyek
jelét az autókban egy erre ráhan-
golt kis készülék - szakemberek
által szükségesnek ítélt távolság-
ból - fogja és hanggal figyelmezteti
az autóst. Nem a sorompó, a
vonat közelétek. Ott is jelez-
tett, ahol például földút kereszte-
zi a síneket, s nincs is sorompó. S
ott is, ahol a fényosorompó meghí-
básodott vagy ahol a hagyomány-
nyost elfelejtették leengedni.
Ködben vagy sötétben riasztja a
bőbiskoló vagy csak figyelmen-
telvesztő

oldási javaslatról is hallhattunk;
például a vasúti átjárók előtt az
úttestbe beépített jelző detektor-
ról. Miért jobb az ön megoldása?

- Részben, mert jóval olcsóbb.
A mozdonyokba kerülő szerke-
zet darabja nem kerülne többé 5
ezer forintnál, míg az autókba
szerelt ennek is csak harmada
lenne. A forgalmat ellátó mintegy
ezer mozdony esetében a beru-
házás 2-3 fényosorompó árából
megvalósítható. A másik előny,
hogy ez a készülék mindenütt fi-
gyelmeztet, akkor is, ha mondjuk
valaki a mezőn hajt át a vasúton.

- Nyilván keresett ez ügyben il-
letéseket. Mit sikerült elérnie?

- Semmit. Több vasútbiztonsá-
gi fórumon ismertem megoldá-
sokat, tárgyaltam illetékes szak-
emberekkel. Egyikük végső érve az
elutasítás mellett az volt: Megesi-

- Melyek voltak a konkrét el-
lenérvék?

- Mi van ha a vasút párhuzam-
osan halad az úttal, vagy ha az
út mellett több vasút is fut, me-
lyek közül nem is mindegyik ke-
resztezi az utat. Mi van, ha a vas-
útállomásról egyszerre indul ki
párhuzamosan a vonat és a busz?
Ilyenkor - mondták - zavaró lehet
a fölösleges jelhang. A felsorolt
helyzetek többsége ritka vagy
egyedi ráadásul ezekben az ese-
tekben a jelzés egy gombnyo-
mással leállítható. Mellesleg álló
mozdony eleve nem jelez, az ál-
lomás előtt álló buszban pedig a
jelző ugyancsak kikapcsolható.
Úgy gondolom, ennyi kompromi-
sszumot megér a biztonság.
Ha csak egyetlen, a pörbolyihez
hasonló katasztrófát sikerül meg-
előzni, már nem hiábavaló a pár

biztonsági beruházásokhoz ké-
pest elenyésző - költség. Ennél
azonban nyilvánvalóan több
esetben mentene életet a mo-
dern „fűttségoszlop”.

A MÁV gépészeti szakigazga-
tója, Szabó György korántsem
tartja megvalósíthatatlannak az
ötletet. Mint mondta, ezer mo-
zdonyt felszerelni a jeladóval
anyagilag sem megoldhatatlan.
Gondnak tartja viszont, hogy a
Volán már a fényosorompó előtti
detektorok beépítésének terve
kapcsán is elzárkózott attól, hogy
a buszokba jeladókat szerelje-
nek. Ebből is látható, magas szín-
tű koordinációra lenne szükség
ahhoz, hogy Demény Rezső bi-
ztonsági rendszere megvalósul-
hasson. A megoldás sürgető, hi-
szen a modern fűttségoszlop éle-
tel menthet. Talán már ma